

ÚJ TANÉV KEZDETÉN

Nincs abban semmi új, hogy – szeptember lévén – indul az új tanév, mint ahogy abban sem, hogy ilyenkor az évközben megszokottnál is fokozottabb figyelem irányul az oktatással kapcsolatos nehézségekre és persze az eredményekre is. A mostani időszak szakterületünket érintő problémái közül az egyik a Nemzeti Alaptanterv megújítását célzó, augusztus 31-én vitára bocsátott javaslat, ami az Oktatás 2030 Tanulástudományi Kutatócsoport honlapján (<https://www.oktatas2030.hu/>) található és ugyanitt lehet véleményt írni róla 2018. október 31-ig. Az anyag nagy és bonyolult, nyilván ez az oka annak is, hogy bizonyos részleteiben ellentmondásos és némileg hevenyészett. Ezek a konkrét részletek azonban a könnyebben javíthatók (remélhetőleg).

A súlyosabbnak tűnő probléma az, hogy a kitűzött célok és a jól megfogalmazott tartalmak mennyisége a természettudományi tantárgyak esetében alapvetően ellentétben áll a feldolgozásra biztosított órakerettel. A gimnáziumok természettudományokra szánt órakerete az 1970-es évektől kezdve monoton csökken. A mostani javaslat szerint a gimnáziumok számára általánosan előírt időkeret a 9. évfolyamon heti 3, a 10.-en 2 óra. (Hasonló a helyzet a biológia és a kémia tárgyak esetén is.) A gimnázium két felső osztályában a kötelezők közül – a matematika kivételével – teljesen hiányoznak a reál tárgyak. Mivel a NAT korábban kétségkívül jobb szaktárgyi tartalma inkább növekedett, mint csökkent, az előrehozott és lecsökkentett órakeretben a tanítás színvonala még a mai szinten sem tartható meg.

A jelen NAT-javaslat lehetővé teszi, sőt sugallja, hogy az általános iskolákban a három szaktárgyat egyetlen, integrált „természettudomány” nevű tárgyba összevonva tanítsák. A javaslatot szakmailag az egységes természetszemlélet kialakítására vonatkozó igénnyel indokolják, de háttérben az alacsony szaktárgyi óraszám és a tanári óraterhelés növelése, valamint a szaktanárok számának folyamatos csökkenése is sejthető. Ez utóbbi az oktatás másik, jelenleg újra fókuszpontba került problémája. Mostanában országosan és évente mindössze körülbelül 30-an szereznek fizikatanári végzettséget, ami messze elmarad a szükséges számtól. Az eddigi „életpályamodellek” láthatóan nem elegendők a probléma megoldására, hathatós és kézzelfogható intézkedésekre lenne szükség, amelyek még azonnali bevezetésük esetén is csak évtizedes távlatban hozhatnának javulást.

Az integrált tárgy oktatásához gondosan kidolgozott tananyagra, valamint a biológia, fizika és kémia területén egyformán képzett tanárookra lenne szükség. A felelősségteljes eljárás az lenne, ha ezek biztosítása, és tanítási kísérleteken keresztüli szakszerű kipróbálás után kerülne sor az integrált tárgy bevezetésre. A fordított sorrend esetén a természettudomány oktatása legfeljebb papíron valósulna meg.

Az ELFT elnöksége együttműködést kezdeményez a NAT véleményezésére a Magyar Kémikusok Egyesületével. A társulati vélemény kialakítására egy vitaindító anyag közzétételével internetes fórum indul, majd **október 19-én (péntek) délután 14:00 órára az ELTE-n egy véleményező ülésre** kerül sor, amelyre meghívják a NAT készítőit is. A fórum után egy 5-6 főből álló csoport írja meg a véleményt. A dolog fontosságának megfelelően mindannyiunk, de mindenekelőtt természetesen a fizika- és a kémiatanárok felelősségteljes és aktív részvételére van szükség.

Lendvai János
főszerkesztő